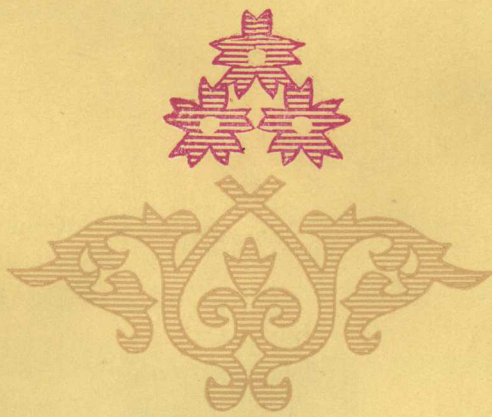

ཀུལ་ཡོངས་ཐོད་ལྷགས་གསོ་རིག་འཕེལ་རིམ་སླབ་གྲུའི་ཆོད་བརྟའི་སླབ་དེབ།

ལྷན་སྐྱེས་མདང་མཆོན་མ།
མགོ་དང་དབང་པོའི་ནད།

མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

ཀུལ་ཡངས་པོད་ལྷགས་གསོ་རིག་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲུའི་ཚད་བཟུང་སློབ་དེབ།

ལྷན་སྐྱེས་མ་དང་མཚན་མ།
མགོ་དང་དབང་པོའི་ནད།

ཀླུ་ཡོངས་པོད་ལྷགས་གན་རིག་འབྱིང་རིམ་

སྒྲིབ་ལྷན་ཆོད་བཟུངས་སྒྲིབ་དེའ།

ལྷན་སྒྲིབ་མ་དང་མཆོན་མ།

མགོ་དང་དབང་པོའི་ནད།

གཏུགས་དཀར་དང་སྒྲིབ་ཀླུ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གཏུགས།

ཀླུ་ཡོངས་པོད་ལྷགས་གན་རིག་འབྱིང་རིམ་སྒྲིབ་དེའ་ཆོས་ཀླུ་ལ་

ཀླུ་ཡོན་ལྷན་ཆོགས་ནས་ཀླུ་དག་བཏང་།

*

མཆོ་སྒྲན་མི་རིགས་དཔེ་སྒྲན་ཁང་གིས་ཤར་བྱ་བསྐྱུན།

མཆོ་སྒྲན་ཞིང་ཆེན་ཞིན་ཁུ་དཔེ་ཁང་གིས་བུམ།

མཆོ་སྒྲན་མི་རིགས་ཤར་ཁང་གིས་དཔར།

1987ལོའི་ཟླ4པར་ཤར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱུགས།

1987ལོའི་ཟླ4པར་ཤར་ཐངས་དང་པོ་དཔར།

དེའ་རེར་སྒྲིབ་0.90

全国中等藏医学校试用教材

藏医外科学

藏医五官科学

(藏文)

斗嘎·多杰编写

全国中等藏医教材编审委员会审定

*

青海民族出版社出版

(西宁市西关大街96号)

青海省新华书店发行 青海民族印刷厂印刷

开本: 787×1092毫米 1/16 印张: 5.25

1987年4月第一版 1987年4月第一次印刷

印数: 1—7,580

ISBN 7-5420-0019-5/G·20

统一书号: MK7181·199 定价: 0.90元

ཕྱི་མིའི་གསལ་བཤད།

«ཉན་སྒྲིག་མ་དང་མཆོན་མ» «མགོ་དང་དབང་པོའི་ནད» ཅེས་པ་ནི། རྒྱལ་ཡོངས་
ཐོད་ཕྱགས་གསོ་རིག་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲུའི་ཆོད་བཟུངས་སློབ་དེབ་ཡ་གྲུལ་གྱི་སྒྲ་ཁ་གཉིས་ཏེ།
ཐོད་ཕྱགས་སློབ་པ་དཔྱུས་མའི་ཆོད་ལས་འཛིན་གྱིས་བཀོལ་རྒྱ་དང་ཐོད་སློབ་སྒྲེབ་སྦྱར་པ་.....
དང་ནད་གཡོག་པའི་ཆོད་ལས་འཛིན་གྱིས་བྱུར་བཟུངས་སློབ་པ་བཀོལ་རྒྱ་པ་ལ་ཡིན།

དེ་ལྟར་1984 ལོའི་ཟླ་9པར་འཕྲོད་བཞེན་བྱུང་དང་རྒྱལ་ཁབ་མི་རིགས་དོན་གཅོད་ལྷན་
ཡོན་ཉན་ཁང་གཉིས་ཀྱིས་ནད་སོག་ཏུ་བཟུས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་གསོ་རིག་ལས་དོན་...
གྲས་ཆོགས་སོག་མཆོ་སྒྲིག་ཞིང་ཆོད་གྱི་འཕྲོད་བཞེན་ཐེངས་གསལ་སྒྲིག་དེ་ཐོད་སློབ་དང་།
མཆོ་སྒྲིག། ཟི་ཁྲོག། ཀན་གྱུ། ལྷན་ནན་བཅས་ཞིང་ཆོད་དང་རང་སྦྱར་སློབ་ལུང་ལུང་
འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ་ནམས་ཆ་འཇུགས་བྱས་ནས་ཐོད་ཕྱགས་གསོ་རིག་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲུའི་.....
སློབ་དེབ་གཅིག་གྱུར་སྒྲིག་ཚམ་སྒྲིག་དང་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱིད་པར་འཇུག་རྒྱུའི་ལས་འགན་འཁུར་རྒྱུ་
གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་རེད།

དེའི་རྒྱུ་ཁྱིའི་ཆོད་དང་རང་སྦྱར་སློབ་ལུང་སོ་སོའི་རིམ་གྱིས་བྱ་བ་དེ་ཕྱིད་མགོ་.....
བཅས་པ་རེད། དེ་ནས་1985 ལོའི་ཟླ་5པར་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོད་ཕྱགས་གསོ་རིག་འབྲིང་
རིམ་སློབ་དེབ་ཚམ་སྒྲིག་དང་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱིད་པར་སྒྲིག་ཚམ་སྒྲིག་དེ་ཟི་ཁྲོག་ཏུ་འཆོགས་སོག་ཆོད་.....
ནམ་དང་། སྐལ་བཟང་། བསམ་གཏན། དབྱིག་གཉེན། བཟུན་ཁོ། རག་དབང་
རྒྱ་མཆོ། ལྷོ་པས་རྒྱས། སང་ཡུང་ཡོན་བཅས་མི་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་ཚམ་ཁྱེས་ལྷན་ཡོན་
ཉན་ཆོགས་མིག་བཅུགས་པ་དང་། ཐོད་ཕྱགས་སློབ་པ་དཔྱུས་མའི་ཆོད་ལས་འཛིན་གྱིས་སློབ་
བྱིད་འཆར་གཤི (ཆོད་བཟུངས་མ་ཕྱི) གཏན་ལ་ཐབ་པ། ཐོད་སློབ་ཐོད་ཕྱགས་གསོ་རིག་
སློབ་གྲུའི་ཚམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་ཐོད་ཕྱགས་གསོ་རིག་གི་སློབ་དེབ་སྒྲ་ཁ་སྒྲ་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་བྱས་པ་.....

«ཉམས་སྒྲིལ་མ་དང་མཆོད་མ་»ཞེས་པ་ནི་མཆོད་སྒྲིལ་ཆེན་པོར་ཆེན་པོར་བྱི་གས་རིག་ཞིབ་.....
 འཇུག་ཁར་གྱི་སྒོ་མཐུན་གཏུགས་དཀར་ལགས་བྱིས་ལྷུ་རྩ་རིག་ཆུན་པ་མཁས་དབང་ལྟེན་.....
 བཟར་ལགས་བྱིས་མཐུབ་ཁྲིད་གནང་བར་བརྟེན་ནས་ཆོས་སྒྲིག་བྱས་པ་དང་། «མཆོ་
 དང་དབང་པོ་ཞེས་པ་ཆེན་པོ་ལོ་རྒྱུ་ལྷུ་ལགས་གས་རིག་སྒྲིབ་ལྷུ་རྩ་དག་གན་.....
 ཆོས་སྒྲིལ་ལགས་བྱིས་ལྷུ་རྩ་རིག་ཆུན་པ་མཁས་དབང་ཆེན་མ་ལགས་བྱིས་མཐུབ་ཁྲིད་.....
 གནང་བར་བརྟེན་ནས་ཆོས་སྒྲིག་བྱས་ནས་ལན་གྱི་གས་ཆོག་གས་ལྷུ་རྩ་དག་བྱས་པ་རེད།

ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར། ལྷན་པོད་གྱི་གསེབ་རིག་པའི་རྒྱན་སྒྲིལ་གྱི་བྲིད་ལུགས་
 འི། ལྷན་གཞུང་ཁོན་འཆད་བྲིད་ངག་སྒྲུབ་དང་། ལན་ངག་གི་བྲིད་བརྒྱད་དེ་གཙོ་བོར་
 འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན་པས། བོད་ལུགས་ལྷན་པ་དཔུས་མའི་ཆེད་ལས་སྒྲིབ་དེའི་ཚར་རུ་དང་
 པ་ཞིག་ཚཱ་མེག་བྲེད་རྒྱ་དེ་ནི། ལྷན་བསྐྱབས་མ་ཚུང་ཞིང་གསར་གཏོད་རང་བཞིན་དང་
 ལན་པའི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཐོག ཚཱ་མེག་བྲེད་མཁན་དང་བྱ་དག་གཏོང་མཁན་རྣམས་
 གྱི་ཡོན་ཆད་དང་ཉམས་ཚུང་སྐོག་མ་འདར་བའི་དབང་གིས་ལོར་འབྲུལ་དང་སྒྲིབ་དག་.....
 བྱང་བ་ནི་གཡོལ་ཐབས་དང་བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུས། དཔར་ཐངས་གཞུག་མའི་སྐབས་
 བཟོ་བཅས་བྲེད་ཆེད། ས་གནས་སོ་སོའི་དགེ་སྒྲིབ་རྣམ་པས་སྒྲིབ་དེའི་དངོས་སྤྱོད་ལ་
 བའི་སྐབས་སྤྱད་གོངས་འཆར་རིན་ཐང་བྲལ་བ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་ཐོག་ཏུ་རྒྱལ་པོར་གནང་རྒྱུའི་དེ་
 འདུན་བྱ་ལགས། །

རྒྱལ་ཡོངས་བོད་ལུགས་གསེབ་རིག་འབྲིང་རིམ་སྒྲིབ་དེའི་

ཚཱ་མེག་ལྷན་གྱི་ཡོན་ལྷན་ཆོག་པོས་ནས།

1986ལོའི་ཟླ་7པའི་ཆོས་25ཉིན་ལ།

དཀར་ཆག

ལྷན་སྦྲེས་མ་དང་མཚན་མ་གསེབ།

ས་བཅད་དང་པོ། ལྷན་སྦྲེས་མ།	(3)
དང་པོ། འབྲས་ནད།	(3)
གཉིས་པ། གཞང་འབྲུམ།	(7)
གསུམ་པ། མེ་དབལ།	(10)
བཞི་པ། ལྷ་ལ།	(12)
ལྷ་པ། མེན་ལ།	(14)
རྒྱལ་པ། རྒྱུ་ལ།	(17)
བརྒྱན་པ། ཀླུ་འབམ།	(19)
བརྒྱད་པ། མཚན་བར་རྒྱལ་པ།	(27)
ས་བཅད་གཉིས་པ། མཚན་གྱི་མ།	(29)
དང་པོ། མ་ལྷ།	(29)
གཉིས་པ། ཆག་བཅིང་དང་ཆོགས་ཤོར་མལ་ཏུ་འརྱལ་པ།	(37)

མགོ་དང་དབང་ཚུལ་ནད་གསེབ།

ས་བཅད་དང་པོ། མགོ་ལྷ་ནད།	(47)
དང་པོ། ལྷ་ལྷན་བརྒྱན་པ།	(47)
གཉིས་པ། དུའུ་བ་བརྒྱན་པ།	(47)
གསུམ་པ། ལྷ་གསལ་དང་བཅོས་ཐབས།	(48)
ས་བཅད་གཉིས་པ། ཡ་མ་མགོ་སྤྲོན་ནད།	(51)

དང་པོ།	རྩ་ཁྲིན་བསྟན་པ།		(51)
གཉིས་པ།	དབྱེ་བ་བསྟན་པ།		(51)
གསུམ་པ།	སྤྱི་དང་ཕྱི་བྲག་གི་རྟགས།		(51)
བཞི་པ།	བཙུག་པའི་ཐབས།		(52)
ས་བཅད་གསུམ་པ།	མིག་གི་ནད་གསོ་བ།		(53)
དང་པོ།	རྩ་ཁྲིན་བསྟན་པ།		(53)
གཉིས་པ།	དབྱེ་བ་བསྟན་པ།		(54)
གསུམ་པ།	ནད་ཀྱི་རྟགས་བཙུག་པ།		(55)
ས་བཅད་བཞི་པ།	ན་པའི་ནད་གསོ་བ།		(60)
དང་པོ།	རྩ་ཁྲིན་བསྟན་པ།		(60)
གཉིས་པ།	དབྱེ་བ་བསྟན་པ།		(60)
གསུམ་པ།	སྤྱི་དང་ཕྱི་བྲག་གི་རྟགས་བཙུག་པ།		(60)
ས་བཅད་ལྔ་པ།	སྤྱི་ཡི་ནད་གསོ་བ།		(63)
དང་པོ།	དབྱེ་བ་བསྟན་པ།		(63)
གཉིས་པ།	སྤྱི་ཡི་རྟགས་བཙུག་པ།		(64)
ས་བཅད་དྲུག་པ།	ཁ་ཡི་ནད་གསོ་བ།		(65)
དང་པོ།	རྩ་ཁྲིན་བསྟན་པ།		(66)
གཉིས་པ།	དབྱེ་བ་བསྟན་པ།		(66)
གསུམ་པ།	རྟགས་བཙུག་པ།		(66)
ས་བཅད་བདུན་པ།	སྤྱི་ཡི་ནད་གསོ་བ།		(68)
དང་པོ།	རྩ་ཁྲིན་བསྟན་པ།		(69)
གཉིས་པ།	དབྱེ་བ་བསྟན་པ།		(69)
གསུམ་པ།	རྟགས་བཙུག་པ།		(69)

ལྷན་སྦྲེས་མ་དང་མཆོན་མ།

ལྷན་སྐྱེས་མ་དང་མཚན་མ་གསེབ།

ས་བཅད་དང་པོ། ལྷན་སྐྱེས་མ།

འཚོ་བྱེད་བཟུན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས། ། ལྷན་སྐྱེས་མ་ཞེས་མདའ་རྩོད་དང་། ། གྱི་
མཚན་ལས་བྱུང་མ་ཡིན་པའི། ། ཉན་དང་ལྷན་ཅིག་རང་བཞིན་ཏུ། ། སྐྱེས་པའི་མ་
རན་སྐྱེ་ཡི་མིང་། ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ། བྱི་སྐྱེན་མདའ་དང་མཚན་སྐྱེས་མ་གསེབ་
པའི་མ་མ་ཡིན་པར་ཉན་དང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་པའི་མ་རན་སྐྱེ་མིང་.....
ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡི་རིགས་ལ་འབྲས་དང་གཞན་འབྲས་དང་། ། མེད་བལ་སྐྱར་ལ་མེན་བྱ་ཆེན་
རྒྱགས་དང་། ། རྒྱུ་འབམ་མཚན་བར་རྩོད་དང་བརྒྱད་ཡོད་དོ།

དང་པོ། འབྲས་ནད།

འབྲས་མས་འབྲས་ཀྱི་དངས་མ་མ་སྐྱེན་པས། ། འབྲས་རན་རྒྱས་ཏེ་ཆ་མིག་བྱེད། །
རྒྱུད་གིས་བསྐྱེད་ནས་བེ་འབྲས་ལྟར། ། སྐྱེ་ཞིང་མཆོག་མས་འབྲས་འབྲས་ཞེས་བཤད། །
ཅེས་པ་ནི་དྲག་བྱུང་གི་ལས་ཀྱིས་འབྲས་མས་པའམ། ། འབྲས་ཀྱི་དངས་
མ་མ་སྐྱེན་པ་སྐྱེས་ཀྱིས་ལྷན་ཏེ་རན་འབྲས་རྒྱས་ཏེ་ཆ་མིག་བྱེད་པ་རྒྱུད་གིས་བསྐྱེད་ནས། ། ལྷན་
ཏེ་ཆ་མིག་བྱེད་པ་ལྷན་ཏེ་རན་འབྲས་རྒྱས་ཏེ་ཆ་མིག་བྱེད་པ་ལྷན་ཏེ་རན་འབྲས་.....
ནད་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།

1. ལྷན་སྐྱེན། ལྷན་སྐྱེན་རན་འབྲས་རྒྱས་པ་རྒྱུད་གིས་བསྐྱེད་ནས། ། ཞེས་པ་ནི་གོང་ཏུ་
བཤད་པ་ལྟར་འབྲས་མས་འབྲས་དང་འབྲས་ཀྱི་དངས་མ་མ་སྐྱེན་པ་སྐྱེས་ཀྱིས་རན་འབྲས་.....
རྒྱས་ཏེ་ཆ་མིག་བྱེད་པ་རྒྱུད་གིས་བསྐྱེད་ནས་འབྲས་བེ་ཡིན་ནོ།

2. དེ་བྱེད། དེ་བྱེད་པ་ལྷན་ཏེ་རན་འབྲས་དང་ཉན་པའི་ནད་རིགས་
དྲག་དང་བཅོ་བརྒྱད་གསུངས། ། སྐྱེས་པའི་ལྷན་ཏེ་རན་འབྲས་རྒྱས་པ་གཉིས། །

ཞེས་པ་ནི། གནས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་ཕྱི་འབྲས་ནང་འབྲས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཕྱི་འབྲས་ལ་ཤ་
 འབྲས་དང་རྩས་འབྲས་ཙུང་འབྲས་གསུམ་དང་། ནང་འབྲས་ལ་སྒྲི་འབྲས་དང་། རྩིང་འབྲས།
 མཆོན་འབྲས། མཆེར་འབྲས། མཁལ་འབྲས། སོ་འབྲས། སྤང་འབྲས། གཞང་
 འབྲས། རྒྱང་འབྲས་ནམ་པ་དགུ་ཡོད་ཅིང་། ཉེས་པའི་ནད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་རྒྱང་
 འབྲས་དང་། མཁྱིས་འབྲས། བད་ཀན་གྱི་འབྲས། བྲག་འབྲས། མཆོན་འབྲས། ཕྱི་
 འབྲས་ནམ་པ་བྲག་དང་བཞོམས་པས་དབྱེ་བ་བཙོ་བརྒྱད་གསུངས་ཀྱང་། འདིར་ཕྱི་འབྲས་
 དང་ནང་འབྲས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་བཟུན་པར་བྱ་བྱེས་པའི་དོན་ནོ།།

3. ནད་ཉགས། ཕྱི་འབྲས་སྤངས་སོ་ཡོད་དང་ཟ་ཅན་དང་། རྩས་པའི་འབྲས་
 སྤང་ནང་འབྲས་གཅིག་ཉི་ལྟེ། སྤངས་པ་སྒྲ་བརྟན་ཏུང་གཤེར་འབྲགས་པ་འདྲ། བྲག་
 ལུམས་ནི་དཀའ་རྒྱག་རྒྱང་ཡུན་རིང་ཞེན། ཁྲ་འབྲས་གཏིང་མཁྱེགས་ཤུ་གསོས་པ་
 དཀའ། རྩས་འབྲས་ཤུ་མི་ཆགས་རྩས་མདོག་ཉམས། གང་ཡང་གནད་ཉིང་བྱང་ན་
 གསོ་དཀའ་གསུངས། ནང་འབྲས་མི་མདོག་གཏིང་རུབ་ཟས་ལ་འབྲེན། རྩིན་ནས་
 གྱེན་བྱར་གཉིས་ཀར་ནག་རྩྭ་ལ་འབྱུར། ཞེས་པ་ཉི། འདིར་ཕྱི་འབྲས་དང་ནང་འབྲས་
 ནམ་པ་གཉིས་ལས། ཕྱི་འབྲས་ལ་ཡང་ཤ་འབྲས་སྤངས་སོ་དང་། ཟ་ཅན་དང་། རྩས་
 འབྲས་བཅས་ནམ་པ་གསུམ་དང་། ནང་འབྲས་གཅིག་ཉི་ལྟེ་ལ་ཕྱེ་ནས་བཤད་ན།

(1) ཤ་འབྲས་སྤངས་སོ་ནི་སྤངས་པ་སྒྲ་བ། བརྟན་པ། བ་རྒྱག་རྒྱང་། ཏུང་མ་རྒྱོན་
 པ་འབྲགས་པ་དང་འདྲ་ཞིང་། བྲག་པ་དང་ལུམས་འབྲས་འདུལ་སོགས་ཀྱན་གྱིས་ནི་བར་
 མི་འབྱུར་ལ་རྩས་ཡུན་རིང་བར་སྤྱང་འབྱུང་གཏོང་བ།

(2) ཁྲ་འབྲས་ནི་ཕྱི་ལ་མི་མདོག་པར་གཏིང་རུབ་ཅིང་མཁྱེགས་པར་གནས་པ་.....
 དང་། ཤུ་གསོས་པ་དཀའ་བ།

(3) རྩས་འབྲས་ནི་ཤུ་མི་ཆགས་པ་དང་རྩས་མདོག་འབྱུར་ཞིང་ནག་གིས་རྩས་ཅི་
 ཉམས་པར་བོས་ཤིང་རྒྱ་སེར་སྒྲ་མའི་ནད་ཏུ་ནག་རྩྭ་སྒྲ་མ་ལྟ་བུའི་ཁྲ་ཆེགས་འབྱུང་བ་ཡིན།

དེ་དག་གང་ཡིན་ཡང་ཆ་དང་རྒྱལ་པའི་གཉེན་སའི་གནད་ཉིང་ཁྱུང་ན་གསོ་དཀའ་བར་གསུངས།

(4) ནང་འབྲས་ནི་ཕྱི་རུ་མ་མངོན་པར་གཏིང་ཁྱུང་ཅིང་བས་ལ་ཁྲིང་ཆེ་བ།

མིན་ནས་ཁྱེན་དང་སྤྱར་གཉིས་ཀར་རྒྱག་རྣམས་ལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

4. བཅོས་ཐབས། ཤ་འབྲས་འདུལ་བའི་གཉེན་པོ་ནི་མིའི་རྐང་མགོའི་རྒྱལ་པ་དང་། རྩ་ནང་གི་ཉའི་ཤ རྩུ་ནག་ཅ་བ། རེ་ལྷག་ཅ་བ། ཅིང་ནི་རྩ་མས་དྲི་རྩལ་སྤྱར་བའི་ལྷམས་ལྷན་རིང་བཞེན་ན་ནི་བར་འབྱུང་། དེས་ཀྱང་མ་ནི་རྩག་ཁྱུང་འགྲུགས་ན་ཕྱི་སྤྱན་དང་ལྷག་རྩན་ཕྱི་སྤྱན་ཆང་ནང་བཅོས་ཏེ་ལྷམས་ཕྱུ་བའམ་ཡང་ན་གྲུ་གྲུལ་དཀར་ནག་གཉིས་དང་སྤྱུ་མི། ལ་རུ་ཤ་ཆེན། ནས་བཞན་དང་ཕྱེལ་མཆིལ་བའི་སྤྱན་བཅས་ནི་བ་བཏགས་སྤང་སྤྱན་དང་ལ་བཟུང་ཕྱིས་པའི་དྲི་རྩུ་སྤྱར་བ་བྱུགས། དེ་ཉིང་གོང་བཤད་སྤྱན་བསྐྱས་པའི་བལ་འདབ་དག་པ་ཅིང་ཤོག་ཕྱུའམ་དར་འཇམ་པོས་བཅིངས་ཏེ་ཞག་གསུམ་བཞག་པས་སྤྱན་མེད་པ་ལ། ན་ལྷག་གི་བ་སྤངས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ནིར་འགྲོ་བ་དང་། སྤྱན་ཅན་ལ་སྤངས་མདོག་འབྱུང་ནིང་སྤངས་ཐོག་རྒྱག་མགོ་འོང་བ། དེ་དག་མིན་ཁྱུང་བཅུག་ནས་རང་རྣམས་འབྱུང་བའམ། མ་མིན་ན་བརྣམས་པའི་མ་དེ་དང་ལ་ས་ཉི་ཆོན་རྣོས་བཏུག་རྩེས་གཙ་པོ་ཉི་ཆོལ་ཆ་གཅིག་དང་། ཀྱར་ཀྱམ། མཆོལ། ཤིང་མངར། ལྷང་བ། རྩ་ཅ། རྩག་ཤ་རྣོས་མཁྱིལ། རྩོས་དཀར་བཅས་ཆ་མེད་ཅན་སྤྱར་བའི་ཕྱེ་མ་མ་ཆས་དབྱར་དཀྱན་ལ་བསྐྱས་ཏེ་ཤལ་མཐུག་མི་འདྲ་བས་བཏབ། ཡང་ན་རྒྱལ་སྤྱན་མེ་བཞི་ཉི་ལྷལ་རྒྱལ་མདུང་ཅེ་གངས་ཐིགས་ཅིང་ནི་བཞི་དང་བཟང་རྒྱག་གསང་སྤྱན་གཉིས་ཏེ་ཕྱ་གྲུ་ཤིང་དང་རྩ་ལ་མ་གཉིས་ཟླ་ཅི་རྣོས་མཁྱིལ་རྒྱར་དཀར་བཅས་སྤྱར་ཏེ་ཤ་དང་སྤྱི་ཅིའི་མ་ལ་ཀར་སྤྱར་བའི་ཕྱེ་མ་བཏབ་ཉི་དེའི་ཉིང་དར་གྱིས་བཀལ་པར་བྱ། ནད་ཀྱི་རྩུ་རན་ཁྲག་ཡིན་ན་གང་ཉི་སའི་དམིགས་ལ་ཡང་ཡང་གཏར་བ་དང་། སྤངས་པོ་ལ་རབ་རྩས་འཇིབ་པ་དང་གཏར་ནས་ཁྲག་དབྱར་ནིང་ཡང་ན་དུ་ཆ་ཉི་ཤིང་ཆ་མཐུག་པོ་དང་པོ་ཉི་བྱང་བ། བར་ཁུ། རྩ་ཆོ་བཅས་སྤང་སྤྱན་

གྱིས་སྐྱར་པས་བྱུགས། དེའི་ཉིང་ཤོག་སྤྲེལ་ཏེ་ལ་གཉེ་པགས་པ་སྤྲེལ་པས་བཀའ་ཅིང་།
 གལ་ཏེ་ཆུ་བྱར་བྱུང་ན་འབྲས་ནད་གཏིང་ནས་འདོན་པར་བྱེད་དོ། །ནད་ཁྱེན་གཉན་ཡིན་
 བ་ཁོང་སྐྱབ་བཞེན་ནས་ཙ་དང་སྟོ་སྐྱར་བྱ། བད་དེས་སྤྲེལ་ཏེ་ལ་གཉེ་པགས་ཀྱིས་
 འདུལ་ཏེ་ཆུ་ཆན་ལ་གཞུག་པ་དང་། ཏུར་ཏུས་བཅའ་ཆགས་ཆེ་བད་པ་ནས་ཙམ་བརྟུངས་
 བས་སྤྲེལ་འཕམ་ཆ་སྤྲེལ་སྟེ་ལ་གཉེ་པགས་ཀྱི་ཏུ་བ་མ་ཤོར་བར་བསྐྱེད་པའི་སྤྲེལ་ཞིབ་བཏགས་མར་.....
 བཀ་སྟོས་དཀར་སྐྱར་ནས་མེ་ཆུང་གིས་ཡུན་བསྐྱེད་ཏེ། ཏུ་ཆང་སྐྱག་ཆ་འདྲ་བར་བྱར་པ་
 རྫོང་དང་ཡལ་ཆེ་སྤྲེལ་སྤྲེལ་མཐུང་ཅེ་ཅག་ལ་མ་གཅི་བ་སྤྲེལ་ཆ་ལ་ཅིང་ཞི་བཟང་པོ་བཅས་ཀྱི་སྤྲེལ་
 མ་བཏབ་དང་དཀྱུགས་ནས་ནད་དམིགས་ཐོག་བྱུག་པར་བྱུགས་ཆེས། པགས་སྤྲེལ་གྱིས་བཀའ་
 ཉི་ཞག་གསུམ་སོང་ནས་ཐེངས་དེ་བཞེས་བྱ། བྱེད་པར་ཏུ་ཏུས་འདུལ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་
 ཉི་ཏུས་འབྲས་ལ་སྐྱག་ཤ་ཞོག་དང་། ཆུ་ཆ་ཞོ་སྤྲེད། ཁབ་ལེན་སྤྲེལ་ཆ་བཅས་པ་གསུམ་སྐྱར་
 སྤྲེན་དང་སྐྱར་པ་བྱུགས་པས་ཆོད་པར་འབྱུར་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཆོད་དཀའ་བ་ཤིང་
 ཏུས་བྱེད་དམ་བསྐྱེད་པ་དང་། གསོན་པོ་ཏུས་པ་སྤྲེལ་དང་། གསོན་པོ་ཏུས་པ་འབྲས་
 ཙན་ཡིན་པས་སྤྲེད་ཅིང་སྐྱར་ནས་མགོ་བོ་ལྟ་བུར་བཅོས་པ་བཟང་དོ། །ཁོང་སྐྱབ་ལ་དུལ་
 ཆུ་རིན་ཆེན་སྐྱར་བ་བཞེན་པ་དང་། ཅིང་ཞི་སྤྲེལ་གང་ལ་མ་སྤྲེད་དེའི་ནད་ཏུ་གཏུག་པ་དང་
 ཆང་ཅི་སྤྲེལ་གང་སྤྲེལ་ལ་བཅོས་ཤིང་དཀྱུགས་ཏེ་ཞོ་ལྟ་བུར་སྐྱར་པ་ན་མི་མི་ལིང་ཁྱོར་གང་།
 ཏུར་ཏུས་བྱུག་བྱུག་ཆ་ལ་དོམ་མཁྱིས་བཅས་ཐལ་བྱུག་སྟོས་བཅས་བཏབ་ལ་ལེགས་པར་.....
 དཀྱུགས་པའི་སྤྲེལ་བྱ་བ་མ་མ་སྟོས་ཤོང་བཞེན་ན་བདུད་ཅི་དང་འདྲ་བ། སྐབས་སྐབས་སྤྲེལ་
 ཁྱེད་དང་ཆུ་སེར་གྱི་གཉེན་པོ་བཞེན་ན་ཡང་ལེགས་སོ། །བཤད་མ་ཐག་པའི་བཅོས་ཐབས་
 གྱིས་པན་དཀའ་བ་ཏུས་འབྲས་འདྲ་བར་བཅོས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཆོགས་སྟོན་སྟོན་
 གཉན་སའི་གནད་ལ་འབྲས་བྱུགས་ན་འདྲེ་མ་མི་དགོས་པར་འབྲས་བྱུགས་སའི་ཏུས་སྟོས་པའི་
 ཉིང་ཏུ་ཁབ་གྱིས་གཅགས་ན་ཆོར་བ་མེད་པར་འདྲ་བ་དེ་ལ་ཁོང་བསྐྱར་ཏུ་སྐྱར་ཆུ་གཉན་.....
 འབྲས་ཏུས་བཞེན་བཞེན་ཅིང་། སྤྲེལ་ནས་སར་འདྲེ་མ་ལ་གྱི་ཞོན་པོ་སྟོན་མེད་བསྐྱེད་ཏེ་

ཚ་བླ་པ། ཤ་ཅུས་འབྲས་ཡིན་ན་ཁ་ཕྱེད་ཙམ་སྟེ་ནས་བ་ཡི་གཅིན་གྲང་བས་རྒྱན་ཏུ་བྲན་
 ཉི་མེན་མོ་སྐགས་བཏབ་ན་རེག་བྱ་ཉམས་པར་བྲན་ལ་དེ་ནས་སྤྱུ་མ་བཅོས་པ་ཆ་ཁ་ལ་.....
 བརྒྱུད་ཞིང་ཉིང་ཏུ་ཤ་གསར་དམར་མོ་གྱིས་ཐག་བྱས་པའི་འབྲུར་གྱིས་བསྐྱམས་ཏེ་བྲག་.....
 བཅད་བྱས། ཞག་ཅིག་སོང་ནས་ཁ་ཕྱེ་སྟེ་ཁྱོད་རྣམས་ཅུས་རྒྱན་ན་མས་ལ་མ་ལུས་པར་ཉིང་
 རྒྱབས་བསྟེན་ལ་འབྲུད་ཅིང་བརྟུན། རྗེས་སྟེ་མོང་ཏུ་བཤད་པའི་གསོ་བའི་སྤྱན་ན་མས་
 གདབ། ཁ་ཐས་ལ་རྒྱར་བ་དང་ལན་ཚུ་ནི་ཏུག་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་སྤང་བྱ་ཞིང་གཞན་མ་སྟོགས་
 མེད་དེ་མ་བཀག་པར་འཇིག་ཐས་ནི། རྫོང་འབྲང་ཏུ། ཉ་དང་པག་ཤ་སྒོང་སྒོང་ད་ལ་
 སྐགས་པ་ཏུས་མེད་བཏང་ལ་བཤིག་ཅེས་པ་རྟར་བཏང་ལ་བཤིག་ཞོ། ཁོང་འབྲས་སྤྱན་གྱིས་
 བཤིག་ལ་བཤལ་གྱིས་སྤང་། ཞེས་པ་རྟར། ཁོང་འབྲས་ལ་གཉེན་པོ་སྤྱན་སྤྱར་བས་
 བཤིག་ལ་བཤལ་གྱིས་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །(དེ་ཡང་བྲག་ལྷན། མ་ཅ་ར། སྟོས་དཀར་
 གཞུམ་པོ་འབྲུར་མེད་ཏུ་ཐང་ངམ་སྟེ་མ་གང་བྱེད་ཀྱང་གཞིར་བཞག་ལ་སྟོ་འབྲས་ལ་ཅུ་གང་....
 དང་ཤིང་མངར་བཞུན། ཅན་དན་དཀར་པོ། རྫོ་ཉི། རྒྱ་ཅ་ར། ཉིང་ཞོ་ཤ་བཅས་པ་
 ཉིང་འབྲས་ལ་བཞུན། མཆིན་པའི་འབྲས་ལ་བ་ཤ་ག་དང་གྲུར་གྲུམ་བཞུན། མཆེར་
 བའི་འབྲས་ལ་མི་མི་ཡིང་དང་ཡི་ཤི་བཞུན། མཁལ་མའི་འབྲས་ལ་བཅོད་དང་གྲུག་སྟེལ་
 སྟེག་སྟེན་བཞུན། མོ་བའི་འབྲས་ལ་ཁ་ཅུ་ཚུ་དང་བཅའ་སྐྱ་བཞུན། རྒྱ་ཡོང་གི་འབྲས་ལ་
 རྒྱམ་ཚུ་དང་གསེར་མེ་བཞུན། རྒྱང་བའི་འབྲས་ལ་རྒྱ་ཚུ་དང་སྟེག་སྟེན་བཞུན་པ་ན་མས་
 དང་། གཞང་འབྲས་ལ་སྟེ་རྒྱད་རྟར་ནི་ཅ་ཉ་རྣམས་པོས་བསྟ་བར་བྱ་ཞེས་«པེ་ཚན»ནང་
 གཞུངས་སོ། །)

གཉིས་པ། གཞང་འབྲུམ།

ཉིང་པོ་བསྟུས་པ་ལས། དག་རྟར་སྟོག་ཆགས་ན་མས་གྱིས་འཆོ། གཞང་འབྲུམ་
 བྱང་བས་གསོད་བྱེད་པ། དེ་སྟེར་བཤང་བའི་ལམ་འགོགས་པ། གཞང་འབྲུམ་ཞེས་
 ནི་བཤད་པ་ཡིན། ཞེས་པ་སྟེ་ཐས་སྤྱད་ལྟག་པ་དང་སྟེན་གྱིས་ཉེར་འཆོ་སྐགས་རྒྱན་ཅི་

རིགས་ཀྱིས་གཞན་ཁ་དང་ནང་དོན་གྱི་ཁྱག་ཙམ་སྒྲུང་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་པ་འབྲུམ་སྒྲུབ་ཞིག་གི་མིང་ཉེ་དག་ལྟར་སྒྲིག་འཛུགས་པར་བྱེད་པའི་ནང་ཅིག་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

1. ལྷ་ཁྱེན། ལྷ་ཁྱེན་འབྲུས་དྲགས་སྟན་ཐུབ་ཅོག་ཕུར་འདུག །བཤང་གཅི་བཙེར་དྲགས་ཕུར་སེལ་འབྲུགས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པ་ཉི། ལྷ་ལྟས་ལ་ཉན་སྒྱེས་སྒྱ་ཡོད་པའི་རྒྱང་མཁྱིས་བད་ཁྱག་སྟགས་ལ་ལྷ་ཁྱེན་འབྲུས་དྲགས་པ་དང་བཤང་ལམ་བཟུང་པ། སྟན་ཐུབ་ཉིང་ཉལ་བ་དང་ཅོག་ཕུར་འདུག་པ། བཤང་གཅི་ནན་གྱིས་བཙེར་བ་སྟགས་ཀྱིས་ཕུར་སེལ་གྱི་རྒྱང་འབྲུགས་ཏེ་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

2. དཔྱེ་བ། དཔྱེ་བ་བད་རྒྱང་སྒྲུབ་ལ་ཁྱག་མཁྱིས་གཤེར། །ཞེས་པ་ནི། རྒྱང་ལས་ཕུར་བ་དང་བད་ཀན་ལས་ཕུར་བ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་དང་། ཁྱག་ལས་ཕུར་བ་དང་མཁྱིས་ལས་ཕུར་བ་གཉིས་གཤེར་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

3. ནད་རྟགས། དེ་རྟགས་བཤང་ལམ་འབྲུམ་པས་གང་ཞིང་གཟེར། །བད་ཕུར་འབྲུམ་པ་མདོག་དཀར་རྒྱང་ཕུར་ནག །ཁྱག་ཕུར་དམར་ལ་མཁྱིས་ཕུར་དམར་སེར་ཏེ། །ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་ཁྱག་དང་རྒྱ་སེར་འཇག །ཕྱིར་བྱུང་གསོ་སྒྲ་ནང་གནས་གསོ་བ་ཙམ། །བར་དུ་བྱུང་བ་ལོ་འདས་གསོ་བ་དཀར། །ཞེས་པ་ཉི། གཞན་འབྲུམ་ཕྱི་རི་རྟགས་ནི་བཤང་ལམ་འབྲུམ་པས་གང་ཞིང་གཞན་ཁ་གཟེར་བ་འབྱུང་བ་དང་། རྒྱང་པར་གྱི་རྟགས་ནི་བད་ཀན་ལས་ཕུར་པའི་འབྲུམ་པའི་མདོག་དཀར་ལ་གཡའ་ཞིང་བ་འབྲུག་ཀྱི་འབྱུང་བ་དང་། རྒྱང་ལས་ཕུར་པའི་མདོག་ནག་པོར་འོང་། ཁྱག་ལས་ཕུར་པ་ནི་འབྲུམ་པ་ཕུ་རུའམ་འོལ་མོ་སེལ་བ་ཆེ་ཞིང་ཁྱག་མང་འཇག མཁྱིས་པ་ལས་ཕུར་པ་ནི་གཞན་ཁ་ནག་ལ་མདོག་དམར་རམ་སེར་ལ་དྱི་ཆེ་བ་དང་ཁྱག་སྒྲ་མོ་འཇག གཞན་གྱི་གཉེར་མ་སྟར་བྱེད་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་སར་ནད་བྱུང་བ་ཕྱིར་བྱུང་ཡིན། བྱུང་ནས་ལོ་གཅིག་མ་ལོན་པའི་ནད་གསར་པ་དང་ནད་ལྷ་རྒྱང་པ་ཙན་ཡིན་ན་གསོ་སྒྲ་བ་དང་། གཉེར་མ་བར་མའི་སར་བྱེད་དང་དོའི་སར་བྱུང་བ་བར་བྱུང་ཡིན། དེ་ཡང་ནད་ལྷ་གཉིས་ལྟན་ཙན་ལོ་གཅིག་